

A kamaszkor problémáival évtizedek óta foglalkozó Koncz professzor szerzőtársával, Balogh professzorral olyan kötettel ajándékozta meg ez esetben az olvasót, amelyet jól tudnak felhasználni a szülők, illetve a pedagógus-továbbképzésben résztvevők is.

Dr. DOMONKOS JÁNOS
ny. iskolaigazgató, irodalomtörténész
Budapest

Selmecbánya is a világörökség része

A híres bányaváros (Trianon óta Szlovákiáé) ezer méteres hegyek közé ékelődve túlélte a századok megpróbáltatásait. Főnmaradt az új évezredre is. Határában tábla hirdeti: *A világörökség része.*

A hegyek aranya-ezüstje, reze, vasa, ólma évezredek óta ismert volt. A XI. században a magyarországi bencés rend kapott bányajogot. A középkorban Európa leggazdagabb ezüstlelő helyei közé számított. A tatárjárás után IV. Béla magyar király bajor, szász és flandriai bányászokat telepített és szabad királyi bányavárossá tette Selmecbányát. Később iskolavárosként is híressé tette nevét. A bányaiskola 1735-ben létesült, melyet Mária Terézia főiskolai, majd 1770-ben akadémiai rangra emelt. Ez volt az *első bányászati és kohászati akadémia Európában!* 1807-ben még erdészeti tanszékkal bővült.

Aztán, egyszercsak elkövetkezett *Trianon*, amikor is *Sopron*, „a hűség városa” lakossága népszavazáson döntött Magyarországhoz való tartozása mellett, és ahol máig működik a jónevű Erdészeti és Faipari Egyetem, melynek őse, az Erdészeti, Bányászati és Kohászati Főiskola „akadémia”, mint említettük Mária Terézia uralkodása idején létesült Selmecbányán. Majd Trianon után (1921) szomorú kényszerből Sopronba költözött. Különben a Kohászati Karát 1952-ben Miskolcra vitték, s 1959-ben a Bányászati Kar is oda került, majd önálló magyar egyetemmé vált. A Sopronban maradt Erdészeti Kar pedig Faipari Karral bővült, és ez is önálló egyetemmé vált.

Aki napjainkban Selmecbányára érkezik, és a turista-csalogató egykori Piactérre, a hatalmas Szentháromság-szobor tövénél sétálgat a régi, ma műemléknek számító épületek közt, valami furcsaságot érez. Az ódon városrész nem elhanyagolt. A nagy gótikus, reneszánsz egykori patríciusházak nagyobb része már tökéletesen helyreállítva pompázik, más épületek tatarozása szépen folytatódik. Rend és tisztaság mindenfelé. A Szent Katalin templom is korhűen renoválva. A városháza tornya hibátlanul magasodik a főter fölé. Egyedül Petőfi Sándor valamikori iskolája tűnik elhanyagoltnak a tér felső szélén. Mögötte a szép reneszánsz kapuzatú ház, ahol a költő lakott, az még kopottas egy kicsit.

A néptelen utcán merül fel az a furcsa, szívszorító érzés, hogy Selmecbánya belvárosa szinte lakatlan. Ott nem lakik selmecbányai senki már; nincsen benne ember. Kísértetváros lett. A rendbehozott, hatalmas százados kapuk mellett nem virít névtábla sehol. A főter felújított házai falán táblák hirdetik, hogy eladó, eladó! A város eladja főterét. Egy város, amely eladja szívét. És nem csak a központban, de szinte az egész történelmi városmagban alig lakik néhány ember. Közülük vajon hányan akadnak olyanok, akiknek itt élt dédapja, nagyapja vagy édesapja...

A turisták miközben mennek a kihalt Selmeceen keresztül, már visszaútban, az egyetlen működő vendéglő ajtaján egy asszonyt látnak kilépni. A vékony alacsony néni fekete ruhát visel. Kezében ételhordót visz. Komoly, szemüveges arcát kék kendő szegélyezi. Lassan a templom felé tart. A hatalmas kihalt főtéren ő az egyetlen alak.

Az öregasszony a Katalin-templom bezárt ajtajához ér. Leteszi az ételhordót. Nehézkese- sen letérdel, s a vaskorlátot fogva, a kihalt utcán csendes imádkozik. Szívszorító érzés nézni, nézni ezt a selmeci németet, szlovákot vagy tán magyart, de biztosan az egyik utolsót, aki nem volt és nem is lesz semmiféle örökségnek része: se világnak, se németnek, se szlováknak, se magyarnak soha már.

A városháza patinás tornyában hibátlanul működik a százados zenélő szerkezet. A Lovik Károly megénekelte Leányvár büszkén fehérlik az egyik hegytetőn, egy másikon pedig a kál- vária régi szép temploma áll: jelképes üzenettel.

Lökkös János: Trianon számokban

– AZ 1910. ÉVI MAGYAR NÉPSZÁMLÁLÁS ANYANYELVI ADATAINAK ELEMZÉSE
A TÖRTÉNETI MAGYARORSZÁGON –

Felelős kiadó: *Dr. Püski Sándor, Budavár díszpolgára*. 90. születésnapja alkalmából tűntették ki e megtisztelő címmel és az I. kerületi önkormányzat címerével díszített aranygyű- rűvel. Könyvkiadói pályáját mindig bearanyozta az erkölcsi feladatvállalás, a nemzeti, a népi mozgalom iránti elkötelezettség. Munkásságát a magyarság sorsáért vállalt felelősségtudat jellemzi egészen napjainkig. Köszöntsük őt együttérző szívvel!

A szerző a könyve bevezetőjében megjegyzi, hogy valószínűleg több a szám benne, mint a betű, mert a számok kiáltóbban beszélnek a tényekről, mint a betűk, a szavak. Mottó- ként *Széchenyi Istvántól* idéz, aki szerint: „...Nyelvek az igazi védfalak!"; és *Illyés Gyulától*: „Magyar az, aki magyarnak vallja magát – függetlenül születési helyétől, jelenlegi lakhelyétől, állampolgárságától, származásától, vallásától, világnézetétől, politikai ténykedésétől.”

Trianon... Muhinál és Mohácsnál katonai vereséget szenvedtünk, de nem tört nem a lel- künk. Trianon rettenetes megrázkódtatást okozott a nemzetnek. Meddig folytatódnak veresé- geink? Trianon következményeivel, az elszakított magyarság ügyével! Több mint nyolc évti- zed után ideje lenne már az elszakított magyarság alapvető emberi jogainak biztosítását, kultu- rális és területi autonómiáját megteremteni! Mindezt a 21. Sz. elején csak „európai” módon lehetnek megoldani: biztosítani kell a magyarság szülőföldjén való boldogulását!

Trianon számokban: Számszerűen is bemutatja, hogy milyen kérelhetetlen igazságtalan- ság érte a magyar népet, nemzetet Trianonban. Lökkös János trianoni statisztikája, számadatai, tényei, táblázatai, ezekhez készített megjegyzései mind-mind ezeket támasztják alá. A csupasz tények, számok önmagukban rettenetesek. Egy ezer éves közép-európai ország ekkora meg- csonkítása pusztító hatású. Az akkor létrehozott kisantant csinált-államok farkaséhségének, falánkságának gátlástalan, teljeskörű kielégítése. Ebből a rendezett adathalmazból elég csupán annyit kiemelni, hogy a történelmi Magyarországról 31 törvényhatósági jogú városunkból elvittek 20-at, a 125 rendezett tanácsú városunkból 93-at, a 12.943 községünkben elcsatolás után megmaradt 3.413, a magyarországi települések egészéből elvittek 9.643-at és megmaradt csupán 3.456. A Magyarországtól elcsatolt területeken az utódállamok magyarelles poli- tikájukkal sok mindent erőszakosan megváltoztattak.

A könyv több fogalmi pontatlanságot tisztáz. Újabb, helyesen a *történelmi Magyaror- szág* megnevezés használatos Magyarország (Fiumével) és a Horvát-Szlavonország együttes területének kifejezésére. Történelmi tény volt a magyar állam, a Magyar Királyság fennállása. Az elhallgatás, az elferdítés történelemhamisítást jelent. Nem kell arra gondolni, hogy mit mondanak ilyesmikre a tisztelt szomszédaink. Teljesen elmúlt az az időszak, amikor mindig csak a magyar, a magyar nép, a nemzet, a magyar állam vegye ezt vagy amazt tudomásul.